

Sygn. akt I C 2251/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR del. Zygmunt Drożdżejko

Protokolant: Karolina Lipka

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2017 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Związku (...) w W.**

przeciwko **T. B.**

o ochronę praw autorskich

I. oddala powództwo;

II. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego

w K. na rzecz adw. K. M. kwotę 2 952 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote - w tym podatek od towarów i usług) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu.

Sygn. akt IC 2251/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 grudnia 2017 r.

Strona powodowa Związek (...) w W. wystąpiła przeciwko J. K., K. S., M. S., S. S., T. B. z pozwem o zapłatę kwoty 23 073,60 zł z odsetkami.

W uzasadnieniu zostało wskazane, że powód jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi tj. artystycznymi wykonaniami utworów muzycznych i słowno-muzycznych. Pozwani J. K., K. S., M. S., S. S. prowadzą hotel (...). W hotelu umożliwia się gościom oglądanie telewizji satelitarnej. Pozwani nie odprowadzają opłat na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania. Umożliwianie oglądania odbywa się w ten sposób, że pozwani prowadzący hotel (...) są właścicielami odbiorników telewizyjnych. Wydierżawili oni te odbiorniki Stowarzyszeniu (...), które reprezentuje pozwany T. B.. Następnie Stowarzyszenie (...) użycza nieodpłatnie odbiorniki gościom, a w imieniu Stowarzyszenia robią to pozwani prowadzący hotel (...). Stowarzyszenie (...) jest stowarzyszeniem zwykłym, które nie posiada osobowości prawnej ani zdolności sądowej. Umowę z hotelem (...) podpisał T. B. i dlatego jest on pozwany. Dokonanie opisanych czynności prawnych to czynności pozorne służące uniknięciu opłat. Udostępnianie odbiorników odbywa się w celu osiągnięcia korzyści majątkowych. Wysokość wynagrodzenia została ustalona jako trzykrotność wynagrodzenia określona w tabelach wynagrodzeń. Roszczenie dotyczy okresu od 1.02.2013r. do 31.08.2014r.

W dniu 21.10.2014r. Sąd wydał nakaz zapłaty.

Pozwani zgłosili sprzeciwy.

T. B. wniosk o oddalenie powództwa. Zarzucił brak legitymacji czynnej powoda, brak podstaw roszczenia, zawyżenie dochodzonej należności, niewykazanie strat, sprzeczność pozwu z zasadami współżycia społecznego. Tabela stawek którymi posługuje się powód utraciła moc. Stowarzyszenie (...) jest stowarzyszeniem zwykłym i mogą być pozwani tylko wszyscy członkowie stowarzyszenia.

Pismem z dnia 28.04.2016r. powód zmienił roszczeni i domagał się zapłaty kwoty 22 337,92 zł (k.342-344) za okres od 1.02.2013r. do 30.04.2015r.

W dniu 5.07.2016r. strona powodowa oraz pozwani J. K., K. S., M. S., S. S. zawarli ugodę w której pozwani zobowiązali się do zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z artystycznych wykonań w wysokości 5584,48zł. Było to jednokrotność wynagrodzenia za korzystanie z odbiorników i została ona obliczona na podstawie tabeli wynagrodzeń (k.370).

Postanowieniem z dnia 5.07.2016r. Sąd umorzył postępowanie w części dotyczącej pozwanych J. K., K. S., M. S., S. S. (k.371).

Pismem z dnia 13 lipca 2016r. powód zmienił roszczeni i domagał się zapłaty kwoty 5 538,98 zł (k.382-383) za okres od 1.02.2013r. do 30.04.2015r. Jest to równowartość jednorazowego wynagrodzenia, a nie jego wielokrotności (k.481 v.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Związek (...) w W. jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi do artystycznych wykonań utworów słowno-muzycznych, w tym do pobierania wynagrodzenia, na następujących polach eksploatacji: utrwalanie, zwielokrotnianie określona techniką, publiczne odtwarzanie, najem, użyczenie, nadawanie, reemitowanie, wyświetlanie, publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.

Nie jest to jedyna organizacja zbiorowego zarządzania tymi prawami. Istnieje jeszcze organizacja (...).

dowód : Obwieszczenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 marca 2009r (załącznik) Monitor Polski z 2009r. nr 21, poz.270 k.10-15, statut k.16-22.

Pozwani J. K., K. S., M. S., S. S. prowadzą hotel (...) w K. przy ul. (...) pod numerem (...). Posiadają oni 11 odbiorników. Na stronach internetowych hotelu (...) w ofercie – w okresie objętym pozwem - znajdował się zapis „Wszystkie pokoje mają własne łazienki, WC, telefon, radio, **TV-SAT**”

dowód: okoliczność bezsporna, CD k.6, oferta k.334

Stowarzyszenie (...) jest stowarzyszeniem zwykłym.

dowód: okoliczność bezsporna, zeznania T. B. k.473

Hotel (...) jest członkiem wspierającym Stowarzyszenie (...). Hotel (...) reprezentowany przez M. K. zawarł w dniu 5.09.2012r. (nr (...)) umowę dzierżawy ze Stowarzyszeniem (...). Na podstawie tej umowy hotel oddał Stowarzyszeniu (...) w nieodpłatną dzierżawę odbiorniki RTV. Stowarzyszenie zobowiązało się nieodpłatnie udostępnić odbiorniki RTV gościom zatrzymującym się w hotelu (...). Umowa jest ważna tak długo jak hotel będzie uiszczał składki członkowskie. W imieniu Stowarzyszenia to hotel miał udostępniać odbiorniki RTV gościom. Odbiorniki nigdy nie zostały fizycznie przekazane Stowarzyszeniu. Cały czas znajdowały się w hotelu.

dowód: umowa nr (...).2012 k.229, karta meldunkowa k.230-231

Z tytułu wykonania ugody pozwani J. K., K. S., M. S., S. S. zapłacili kwotę 3 584,48 zł. Do zapłaty pozostała kwota 2 000 zł.

dowód: okoliczność bezsporna

2.07.2001r. powstały tabele stawek wynagrodzeń. Zostały one zatwierdzone orzeczeniem Komisji Prawa Autorskiego z dnia 18 lipca 2001r.

dowód: tabele k.485-487, orzeczenie k.484

Komisja Prawa Autorskiego została powołana w dniu 21.12.2010r. W dniu 20 czerwca 2011r. Związek (...) w W. złożył wniosek o zatwierdzenie tabel wynagrodzenia za korzystanie z artystycznych wykonania utworów muzycznych i słowno – muzycznych. Wniosek dotyczył następujących pól eksploatacji: publiczne odtwarzanie, nadawanie, reemitowanie, webcasting, publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, najem, wyświetlanie, zwielokrotnianie. Część tabel dotycząca pola eksploatacji odtwarzania została przekazana do wspólnego rozpoznania z innymi wnioskami. Postanowieniem z dnia 27.04.2012r. postępowanie z tego wniosku zostało umorzone.

W dniu 20.12.2012r. S. wraz z innymi organizacjami złożył kolejny wniosek i dotyczył on tych samych pól eksploatacji co wniosek z dnia 20.06.2011r. Postanowieniem z dnia 10.07.2013r. tabele zostały częściowo zatwierdzone, a częściowo odmówiono zatwierdzenia. Co do zatwierdzonej części sprawa jest prawomocna. Odmowa zatwierdzenia tabel dotyczyła stawek stosowanych w hotelach. Sprawa w tym zakresie toczy się w Sądzie Okręgowym w Poznaniu. Jest również wniosek z dnia 7.09.2012r., ale on nie dotyczy stawek stosowanych w hotelach, postanowienie z tego wniosku zostało umorzone 15.05.2013r.

dowód: pismo Komisji Prawa Autorskiego z dnia 26.10.2015r. k. 428-432, oświadczenia z rozprawy z dnia 10.10.2017r.

Ocena dowodów:

Sąd dał wiarę dokumentom zgromadzonym w sprawie, albowiem ich prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Była kwestionowana ważność umowy zawartej pomiędzy Hotelem (...), a Stowarzyszeniem, ale to jest kwestia interpretacji prawa. Umowa stanowi dowód na tą okoliczność, że strony złożyły określone w umowie oświadczenia i że podpisali umowę o określonej treści.

W zasadzie sąd dał wiarę zeznaniom stron przy czym spór nie dotyczył samych okoliczności ale raczej ich interpretacji.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód posiada legitymację czynną.

Zgodnie z art. 86.1.2) ustawy „o prawie autorskim i prawach pokrewnych” artyście wykonawcy przysługuje, w granicach określonych przepisami ustawy, wyłączne prawo do korzystania z artystycznego wykonania i rozporządzania prawami do niego na następujących polach eksploatacji: w zakresie utrwalania i zwielokrotniania - wytwarzania określoną techniką egzemplarzy artystycznego wykonania, w tym zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową (a), w zakresie obrotu egzemplarzami, na których artystyczne wykonanie utrwalono - wprowadzania do obrotu, użyczenia lub najmu egzemplarzy(b),

w zakresie rozpowszechniania artystycznego wykonania w sposób inny niż określony w lit. b - nadawania, reemitowania oraz odtwarzania, chyba że są one dokonywane za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza, a także publicznego udostępniania utrwalenia artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do

niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym(c). Ponadto w przypadku nadawania, reemitowania lub odtwarzania artystycznego wykonania za pomocą wprowadzonego do obrotu egzemplarza, artyście wykonawcy przysługuje prawo do stosownego wynagrodzenia (86.3.).

Zgodnie z art. 79.1.3) ustawy „o prawie autorskim i prawach pokrewnych” uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa naprawienia wyrządzonej szkody: na zasadach ogólnych (a) albo poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu.

Zgodnie z art. 105.1. ustawy „o prawie autorskim i prawach pokrewnych” domniemywa się, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie. Na domniemanie to nie można się powołać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania.

Na tle art. 105.1. ustawy „o prawie autorskim i prawach pokrewnych” zarysowały się dwa poglądy. Wg. pierwszego poglądu do obalenia domniemania z art. 105 wystarczy wykazanie, że na rynku istnieje więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania, która zarządza tymi samymi prawami na tym samym polu eksploatacji. Wg. drugiego poglądu do obalenia domniemania z art. 105 koniecznym jest wykazanie, że inna organizacja działająca na tym samym polu eksploatacji rości sobie prawa w stosunku do tych samych praw względem tego samego zobowiązanego.

Sąd Okręgowy w Krakowie stoi na stanowisku, że do obalenia domniemania z art. 105 koniecznym jest wykazanie, że inna organizacja działająca na tym samym polu eksploatacji rości sobie prawa w stosunku do tych samych praw względem tego samego zobowiązanego. Pozwany nie wykazał, aby inna organizacja np. (...) występowało przeciwko niemu z roszczeniami takimi jak powód, a związanymi z hotelem (...).

Z tego względu zarzut braku legitymacji czynnej powoda nie jest uzasadniony.

Generalnie pozwany T. B. posiada legitymację bierną w niniejszym procesie, a jego odpowiedzialność może być oparta na zasadzie art. 415 kc w związku z art. 422 kc (Art. 415. Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Art. 422. Za szkodę odpowiedzialny jest nie tylko ten, kto ją bezpośrednio wyrządził, lecz także ten, kto inną osobę do wyrządzenia szkody nakłonił albo był jej pomocny, jak również ten, kto świadomie skorzystał z wyrządzonej drugiemu szkody.).

Stowarzyszenie podpisując określone umowy może hipotetycznie być uznane, za pomocnika w bezprawnej działalności sprawcy.

Stowarzyszenie (...) jest stowarzyszeniem zwykłym. Zgodnie z art. 40 ustawy „prawo o stowarzyszeniach” wg. stanu na dzień 11.09.2014r.(dzień wniesienia pozwu) do dnia 19.05.2016r. stowarzyszenie zwykle nie posiadało osobowości prawnej i żaden przepis nie nadawał mu zdolności sądowej. Zatem osoba która podpisywała się pod zobowiązaniem stowarzyszenia faktycznie przyjmowała na siebie zobowiązanie. Nie było regulacji która nakazywałaby konieczny udział w postępowaniu wszystkich członków stowarzyszenia. Sytuacja uległa zmianie z dniem 20.05.2016r., albowiem wówczas do art. 40 dodano ust 1a – 1c i obecnie w tym zakresie art. 40 brzmi : Uproszczoną formą stowarzyszenia jest stowarzyszenie zwykle, nieposiadające osobowości prawnej (1). Stowarzyszenie zwykle może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywane (1a). Każdy członek odpowiada za zobowiązania stowarzyszenia zwykłego bez ograniczeń całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi członkami oraz ze stowarzyszeniem. Odpowiedzialność ta powstaje z chwilą, gdy egzekucja z majątku stowarzyszenia zwykłego okaże się bezskuteczna (1b). Przepis ust. 1b nie stanowi przeszkody do wniesienia powództwa przeciwko członkowi, zanim egzekucja z majątku stowarzyszenia zwykłego okaże się bezskuteczna (1c).

Zatem dzisiaj nie budzi już żadnych wątpliwości, że członek stowarzyszenia zwykłego może być pozwany niezależnie od stowarzyszenia. Nie ma tu współuczestnictwa koniecznego. Jedynie egzekucja z majątku członka może zostać wszczęta dopiero jak egzekucja z majątku stowarzyszenia okaże się bezskuteczna.

Roszczenie powoda co do kwoty przekraczającej 2 000 zł nie jest uzasadnione, albowiem inni zobowiązani do ewentualnego naprawienia szkody spełnili to roszczenie wykonując częściowo ugodę. Odpowiedzialność pozwanego z właścicielami hotelu jest odpowiedzialnością solidarną, a w związku z tym spełnienie świadczenia przez jednego zobowiązanego zwalnia pozostałych (art. 366 kc w związku z art. 441 kc).

Roszczenie o zapłatę kwoty 2000 zł jest nieuzasadnione. Przedstawiona poniżej argumentacja jest również dodatkową argumentacją co do bezzasadności roszczenia również co do kwoty powyżej 2000 zł.

Podstawą oddalenia powództwa jest niewykazanie wysokości szkody, albowiem przedłożone tabele wynagrodzeń na które powołuje się powód nie są już wiążące.

Tabele na które powołuje się powód zostały ustanowione na podstawie art. 108.3. ustawy „o prawie autorskim i prawach pokrewnych”, który obowiązywał do 31.08.2006r.

Ustawą z dnia 8 lipca 2010 r. „o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych” dokonano nowelizacji ustawy.

Na podstawie tej noweli dodano art. 110¹². 2 który stanowi, że organizacja zbiorowego zarządzania jest obowiązana do przedłożenia Komisji do zatwierdzenia tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w przypadkach, o których mowa w art. 21 ust. 1 i 2¹, art. 21¹ ust. 1 i art. 70 ust. 2¹, oraz na polu eksploatacji odtwarzanie.

Zgodnie zaś z art.3 w/w ustawy postanowiono, że wniosek w sprawach, o których mowa w art. 110¹² ust. 2 ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanej niniejszą ustawą, organizacja zbiorowego zarządzania składa w terminie 6 miesięcy od dnia powołania Komisji Prawa Autorskiego zgodnie z ust. 1 (5). Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 5, organizacja zbiorowego zarządzania nie złoży wniosku o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń, przewodniczący Komisji Prawa Autorskiego wezwie ją do złożenia tego wniosku w terminie miesiąca. Zachowanie tego terminu powoduje, że skutki prawomocnego zatwierdzenia tabel wynagrodzeń w rozumieniu ustawy, dokonanego na podstawie przepisów dotychczasowych zachowują moc, do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie zatwierdzenia nowych tabel wynagrodzeń (6). Jeżeli wniosek o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń nie zostanie złożony w terminie, o którym mowa w ust. 6, dotychczas prawomocnie zatwierdzone tabele tracą moc wynikającą z ich zatwierdzenia (7).

Podsumowując ustawodawca przyjął taką konstrukcję, że dotychczas zatwierdzone tabele tracą moc, jeżeli organizacja zbiorowego zarządzania nie złoży w terminie 6 miesięcy od daty powołania Komisji wniosku o zatwierdzenie nowych tabel. Wówczas stare tabele obowiązują do czasu zakończenia postępowania o zatwierdzenie tabel. Przy czym jeżeli organizacja jeżeli nie złoży wniosku w terminie to Przewodniczący komisji Prawa Autorskiego ma obowiązek wezwać organizację do złożenia stosownego wniosku w terminie 1 miesiąca. Jeżeli w tym terminie wniosek nie zostanie złożony to wówczas tabele tracą moc.

Należy tutaj zaznaczyć, że Komisja została powołana w dniu 21.12.2010r., a więc termin do złożenia wniosku upłynął w dniu 21.06.2011r.

Powód złożył wniosek w terminie tj. w dniu 20 czerwca 2011r. Postępowanie to zostało jednak umorzone postanowieniem z dnia 27.04.2012r.

W dniu 20.12.2012r. (...) wraz z innymi organizacjami złożył kolejny wniosek i dotyczył on tych samych pól eksploatacji co wniosek z dnia 20.06.2011r. Postanowieniem z dnia 10.07.2013r. tabele zostały częściowo zatwierdzone, a częściowo odmówiono zatwierdzenia. Co do zatwierdzonej części sprawa jest prawomocna. Odmowa

zatwierdzenia tabel dotyczyła stawek stosowanych w hotelach. Sprawa w tym zakresie toczy się w Sądzie Okręgowym w Poznaniu.

Ustawodawca nie uregulował wprost kwestii związanej z obowiązywaniem tabel w sytuacji, gdy wniosek został złożony w terminie, ale sprawa nie została rozstrzygnięta w terminie 6 miesięcy i w związku z tym została umorzona (art. 110¹³. 1. i 3. Ustawy „o prawach autorskich i prawach pokrewnych”).

W ocenie sądu milczenie ustawodawcy w tym zakresie należy interpretować w ten sposób, że nie chciał on nadawać tej sytuacji żadnego znaczenia. Postanowienie o umorzeniu jest postanowieniem kończącym postępowanie. Skoro nie doszło do zatwierdzenia nowych tabel to stare przestały obowiązywać. Wniosek z dnia 20.12.2012r. jest nowym, autonomicznym wnioskiem i nie jest to wniosek złożony w terminie o którym mowa w art.3.5 ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. „o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych”. Nie wywołuje on więc skutku w postaci przedłużenia obowiązywania dotychczasowych tabel. Dotychczasowe tabele obowiązywały więc do dnia 27.04.2012r. i straciły swą moc z dniem 28.04.2012r.

Roszczenie objęte pozwem dotyczy okresu od 1.02.2013r. do 30.04.2015r., a więc okresu w którym nie obowiązywały żadne tabele dotyczące hoteli. Zatem roszczenie nie może być oparte na tabelach.

Brak zatwierdzonych tabel nie wyklucza dochodzenia wynagrodzenia od osób naruszających prawa pokrewne. W takim przypadku należałoby określić wynagrodzenie w oparciu o art. 110 ustawy „o prawach autorskich i prawach pokrewnych” (Wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania przez organizacje zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać wysokość wpływów osiągniętych z korzystania z utworów i artystycznych wykonań, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów i wykonań artystycznych.).

Wyliczenie tego wynagrodzenia wymaga jednak wiadomości specjalnych. Powód nie zgłosił wniosku o opinię biegłego, a zatem należy przyjąć, że nie udowodnił on swojego roszczenia (art. 6kc).

Roszczenie powyżej jednokrotności wynagrodzenie jest nieuzasadnione również i z tej przyczyny, że ostatecznie powód nie domagał się wynagrodzenia stanowiącego dwukrotność albo trzykrotność należnego wynagrodzenia.

W pkt. II wyroku sąd przyznał adwokatowi z urzędu wynagrodzenie na zasadzie § 6 pkt 5 w związku z § 19 i §2.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. „w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu” w związku § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. „w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu”. Wynagrodzenie wyniosło 2400 zł oraz podatek 592 zł.

Mając powyższe na uwadze orzec należało jak w sentencji wyroku.